

besluit van 18 juni 1764 zijn daarmee de berichten over vijandelijke plannen van Trengganu naar Batavia overgebracht. Ze bleken later niet waar te zijn. Zulke hoge kosten, die later overbodig bleken te zijn, mogen slechts bij uiterste noodzakelijkheid gemaakt worden. De kosten van rsd 221 voor de missie verleden jaar naar Radja Alam van Siak zijn goedgekeurd. Er is aan winkelier en soldijboekhouder Everhard Cramer beloofd hem f 410,- te vergoeden die hij op twee soldijrekeningen van de te Malakka insolvent overleden burger Coenraad Veerviel uit eigen zak had moeten betalen. Die belofte is ingelost en de Hoge Regering verzoekt Heren XVII om deze billijke schadevergoeding gunstig te willen beoordelen. Na onderzoek is kapitein-militair Jan Jansz. Visboom niet verantwoordelijk bevonden voor te Padang oneigenlijk afgeschreven wapens. [fol. 1304] De werkelijk verantwoordelijke op Sumatra's Westkust, de toenmalige boekhouder, is de vergoeding opgelegd. De in 1763 gesprongen geweren mogen afgeboekt worden, maar in het vervolg moet er een beëdigde verklaring overlegd worden dat zulke geweren bij de proefneming werkelijk van de Compagnie waren en dat het om die geweren ging. Hoofdadministrateur Godfried Kretschmar was een verlies van f 1925 dat bij de vendutie in 1764 was gemaakt, of dat wat onder de vastgestelde opbrengst van 15 % was gebleven op 352 Broachse baftas, ter vergoeding opgelegd. Ze waren enigszins beschadigd geweest. Hij is daarvan ontslagen, daar hij twee beëdigde verklaringen heeft overlegd dat deze textiel bij verzending naar Batavia onbeschadigd was geweest. Er zijn 200 Broachse donkerblauwe baftas, 200 dito lichtblauwe, [fol. 1305] zes pakken sanen die in 1757 en 1758, en twee pakken spreien die in 1758 en 1759 uit Bengalen waren besteld, naar Malakka gezonden. Ze kunnen, zoals reeds in de generale missive van 20 oktober 1765 is uitgelegd, zo voordelig mogelijk, desnoods voor de inkoopsprijs, verkocht worden. Het bestuur is voorgehouden dat het, als ze maar tijdig besteld waren, de ronde Spaanse reaals niet tegen 68 stuivers had hoeven in te wisselen. Daar dit ter goeder trouw is geschied en om de verwerving van tin onbelemmerd te laten voortgaan, is de vergoeding van 4 stuivers per reaals herroepen en mogen de ronde Spaanse realen tegen 64 stuivers in omloop worden gebracht. Daar het tegen het belang van de Compagnie is goud tegen f 437,12¹⁶/₁₇ het mark fijn in te kopen, is van die handel afgezien. [fol. 1306] Het bestuur verzekerde dat het niet voor minder te krijgen was. Het is goedgekeurd dat wegens gebrek aan ander geld rsd 10.165 aan duiten en 57849 Suratse ropia's zijn aangehouden, maar het zou beter zijn geweest als de betaling van tin, op voorwendsel van gebrek aan Spaanse realen, enigszins was vertraagd. Nu is er met 75 ropia's betaald, wat een prijsverhoging van f 3,14,- per bahar van 375 lb betekent. Daar tin geen gewild product meer is, is dat nadelig. Er is bevolen alle ropia's die gemist kunnen worden, naar Batavia te zenden. De veiling van pacht per eind december 1764 bracht voor 1765 rsd 55.530,- op, of rsd 2572,- meer dan in het voorafgaande jaar. Men heeft zijn tevredenheid daarover geuit, en, daar het verbod op particuliere vervoer van textiel bezuiden Malakka de opbrengst niet heeft geschaad, is opgedragen dit te handhaven. [fol. 1307] Het bestuur had in zijn brief van 25 januari 1765 allerlei bezwaren tegen dit verbod opgeworpen. Volgens de staatrekening waren de inkomsten van Malakka in 1763/64 f 114.313 en de uitgaven maar f 104.310, zodat er een positief saldo van f 10.003 is geweest. In 1762/63 waren de uitgaven f 131.094 en de inkomsten maar f 100.298, zodat er een negatief saldo van f 30.796 was. Het betere resultaat van f 40.799 wordt aan de inzet van oud-gouverneur David Boelen toegeschreven. Zijn opvolger zal zeker op dezelfde wijze verder gaan. Wat schepen en vaartuigen betreft is het zeer juist dat, ondanks de bezwaren van schipper Teijde, met de Hoop twee masthouten voor Bengalen zijn meegegeven. Aan zulke ongeloofwaardige voorwendsels moet geen aandacht worden besteed, [fol. 1308] en vervoer moet zonder oponthoud uitgevoerd worden. Verzending naar Batavia is evenwel voorlopig verboden. Op 25 oktober 1765 is de IJsselmonde met als bestemming Bengalen naar Malakka vertrokken en het bestuur is bevolen om in de marge van de brief van Heren XVII van 10 oktober 1764 te vermelden aan wie en voor welke prijs peper te Trengganu is verkocht. De Langewijk ging naar Malakka via Java's Oostkust om daar rijst en houtwerk te laden en moet zo spoedig mogelijk via Palembang met peper en tin terugkeren. De Os-